

Štev. 48.

V Ljubljani, v sredo 15. decembra 1915.

Leto II.

Iz krvavih bojev Bolgarov s Srbi za Prizren na Kosovem polju. Srbski zadnji voji pobiti ali ujeti od zmagovitih Bolgarov.

P. n.

Roman, „Žrtev zarote“ je končan. Bralci so bili z njim zelo zadovoljni, kar nam je v veliko veselje in zadoščenje. Roman „Žrtev zarote“ ne izide v ponatisku kot knjiga. Žal, za to nismo dobili dovoljenja.

Z novim letom pričnemo priobčevati nov roman „**Usoda špijona**“, ki bo čitatelje še bolj zanimal, ker je resnemu vojnemu času primeren in se godi deloma celo na slovenskih tleh. V ponatisku kot knjiga tudi ta roman, žal, ne izide. Kdor ga hoče čitati, naj se naroči na „Tedenske Slike“, ali pa naj kupuje posamezne številke po trafikah. Ker bo list „Tedenske Slike“ izhajal z novim letom obsežnejši, bomo priobčevali romana vsakokrat več kakor doslej tako, da bo že v par mesecih ves priobčen in se ne bo vlekel skozi vse leto. Potem pa začnemo priobčevati drug roman. S tem ustrezemo vseobči želji čitateljev, ki žele tudi leposlovja.

Poleg romana bomo priobčevali tudi pesmi, črtice, povesti članke, razne povesti itd. tako da bo list res **vsestransko zanimiv**.

Ostanite nam zvesti vsi dosedanji naročniki ter pridobivajte še novih!

List „Tedenske Slike“ bo izhajal z novim letom 16 strani obsežen, torej še enkrat večji kot dosedaj. Ker so se pa papir, klišeji i. dr. zelo podražili, so časopisi primorani zvišati naročnino. Čeprav bomo nudili v prihodnjem letu še enkrat več kot smo dosedaj, bo naročnina samo za 2 K višja kot doslej.

List „Tedenske Slike“ bo stal od novega leta naprej celo leto 12 K, pol leta 6 K, četrta leta 3 K in mesečno 1 K. Posamezne številke v trafikah, knjigarnah in na kolodvorih bodo stale po 24 vinarjev.

Naročite in razširjajte „Tedenske Slike“! Posamezniku se znesek za naročnino ne pozna veliko. Mi pa se imamo boriti z velikimi težavami in naše žrtve so velike, kajti tisk, papir, klišeji in vse se silno podražilo.

Narod toliko velja, kolikor stori za svojo izobrazbo, za svojo kulturo. Ne omalovažujte torej tudi v teh težkih časih svojega časopisja. Ostanite zvesti našemu listu ter pridobivajte še novih naročnikov!

Vsak naš naročnik dobi poleg lista še brezplačno in poštne prosto velik ilustrovan koledar za leto 1916 in pa slike naših pesnikov in pisateljev: Prešerna, Jurčiča, Gregorčiča in Aškercja. Za slike je poslati za ovoj in poštino za vsako sliko po 40 v.

Koledar za l. 1916 se že tiska ter ga bomo začeli takoj po božiču razpošiljati. Dobi ga pa le tisti, ki vplača vsaj četrletno naročnino za l. 1916.

* * *

Po velikem trudu se nam je posrečilo, dobiti dovoljenje, da moremo priobčiti v „Tedenskih Slikah“ aktualen resnemu vojnemu času primeren roman.

„USODA ŠPIJONA“

je naslov veleznimivega detektivskega romana med Italijo in Avstrijo. Dejanje romana se vrši na Dunaju, na Primorskem: v Trstu, na Goriškem, na južnem Tirolskem, v Benetkah in v Turinu.

Roman „USODA ŠPIJONA“ kaže, kakih spletk se poslužuje vohunstvo, kako pretkani, a tudi predrzni in nevarni so vohuni.

Roman „USODA ŠPIJONA“ je roman italijanskega oficirja, sina uglednega patricija v Benetkah, ki se je posvetil špijonaži v prid Italiji zoper Avstrijo.

Čuvajmo domovino špijonov, kajti umazana dobičkaželjnost enega izdajalca stavi na tisoče in tisoče življenj hrabrih vojakov: skrbnih očetov, dragih bratov in ljubljenih sinov v smrtno nevarnost!

Roman „USODA ŠPIJONA“ je pa prav posebno zanimiv in pomenben za Slovence, ker se vrši deloma celo na slovenskih in primorskih tleh in ker se tiče vohunstvo naše ožje slovenske domovine, katere zahrbtni grabežljivi Lah nikdar ne dobi, nikdar dobiti ne sme.

Bolničarka.

Iz francosko-nemške vojne l. 1870.

V prostrani, lepo urejeni sobi velikega plemiškega dvorca je sedela pri oknu mlada deklica v črni obleki ter je žalostno gledala na cesto, ki se je čudno vila in izgubljala v staro gosto šumo. Irena - tako se zvalo dekle - je pred meseci spremila svojega zaročnika Rogeta na vojno proti Nemcem. Zalostno je bilo njuno slovo. Komaj sta začela živeti v srečni misli na poroko, ko jima je vojna pokvarila vse.

Poslavljaljoč se od svoje zaročnice morda na veke je Roget odrezal koder njenih las in ga položil v medaljon, ki si ga je obesil okoli vratu.

Irena je ostala sama in zato so ji bili dnevi težki. Dolgi in pusti, a noči brezkončne. Vsakega jutra je cele ure posedela kraj okna in neprestano gledala na cesto, li ne pride pismonoša, a kader je stopal mimo njenih oken, je zamiralo njeno srce, zročja za njim: ali pride v hišo in ji prinese list iz daljine od predragega.

Prihajala so tužna pisma: Nemci so prekoračili mejo in prešli na francoska tla; francoska vojska je bila tepena ter se je umikala vse dalje in dalje. Pisma so postajala redkejša in končno je dospelo zadnje, v katerem je pisal Roget, da je njegova stotinja skupaj z drugimi polki v mestu Metz, ki ga oblega sovražnik od vseh strani. Irena ni svojim staršem z nobeno besedico izdala svoje strašne razburjenosti, samo njeni lici sta pobledele, a za malo vas, blizu katere je živela, se je začela brigati še bolj in še topleje. A kmetje, ki so hodili pozno v noči mimo dvorca, so videli luč v oknu mladega dekleta ter so govorili: „Naša baronica nikdar ne spava!“

Vojna se je širila, in nemška vojska je prodirala vse bližje in bližje. Dogajalo se je vse ono, kar se godi v vseh vojnah: plamenela so mesta, gorele vasi, a še zeleno ubogo žito so neusmiljeno gazili celi polki. Ljudje so se pobijali v brezkončnih spopadih in obležali so celo ženske, stari in otroci. Koliko jih je ostalo vpropaščenih, uničenih! Vsi ti grozni dogodki so švigali kakor blisk skozi možgane mlade deklice, a njene oči so zrle ven, v temno daljavo.

Solnce je zahajalo, svetlordeča zarja na večernem nebu je že bledela, ko se je na prašni cesti pojavil voz in se kmalu nato ustavil pred Ireninim dvorcem. Takoj potem je vstopil stari zdravnik.

„Imate li kjerkoli v hiši kakšno prazno mesto za težkega ranjenca?“ je vprašal zdravnik. „Ujet ranjen Nemec je; njegove tovariše so sprejeli v svoje kočje kmetje v sosednji vasi, samo tega ni mogoče nikamor spraviti, a njemu je zelo hudo. Morda vam bo vendarle možno kam namestiti ga.“

„Prav rada se hočem brigati zanj,“ odgovori Irena.

„E, čemu bi se sami trudili z njim! Dosti je, da ga sprejmete pod streho.“

„Ne, ne, če je bolan,“ odgovori dekle, „se ne bojim nobenega truda in mu bom prav z veseljem stregla. Tudi moj zaročnik je na vojni in morda je tudi ranjen. Morda se usmili njega nemško dekle in mu prevezuje rane. Ko bom stregla temu Nemcu, si bom domišljala, da s tem oblažujem muke svojemu Rogetu.“

Tako se je zgodilo, da je ostal ranjenec na gradiču. Zdravnik je naročil dekletu, kako naj mu povezuje rane, menja mrzle obkladke na glavi ter mu daje zdravila. „Jutri zjutraj pa pridem zopet,“ je dejal zdravnik. „Doslej se že pokaže, ali ostane ranjenec pri življenju ali ne.“

Zdravnik je odšel, in Irena je ostala

z ranjencem sama. Kmalu je začel stokati in se grabiti po vratu. Irena ni niti za trenotek zapustila bolnika ter mu je stregla kakor prava bolničarka. Druzega dne se je bolnik onesvestil ter se zbudil šele zvečer. Široko je odprl svoje oči, se zazrl v Ireno ter začel s slabotnim glasom:

„Gospodična morda kmalu umrjem... Izpolnite mi mojo prošnjo... ne mojo, nego prošnjo nekoga drugega... a to je vseeno... Mesec dni je minilo odtlej... imeli smo bitko z vašimi. To je bilo pred Metzom.“

„Pred Metzom!“ vzdihne Irena, a srce se ji je bolešno krčilo, v grlu pa jo nekaj tiščalo.

„Počasi smo se priplazili do oddelka francoske straže. Prvi sem bil jaz. Tiho stečem do stražnika in ga prebodem skozi ledja. Takoj je padel in mi smo v hipu obkolili kočo, v kateri so bili vaši, planili vanjo ter po le kratki borbi pobili vse. Ko sem se vračal, sem videl onega stražnika, ki sem ga zabodel; trudil se je, da bi se dvignil ter me je z znaki klical k sebi. „Izpolnite prošnjo umirajočega,“ — je rekel — „ako je v vas le iskrica usmiljenja. Na mojih prsih je medaljon — vzemite ga... od moje zaročnice je... umreti moram — pozvedite zanj, ako je mogoče... in izročite ji!“ Se nekaj je šepetal, a nisem ga razumel. Nagnil sem se k njemu, oči so se mu že skalile, in iz ust so mu silile krvave pene.

„Tudi jaz imam zaročnico, zato sem mu obljubil, da hočem pozvedeti za njegovo in ji izročiti medaljon, a zdaj vidim, da tega ne morem več izvršiti. Glejte, to je tisti medaljon, morda jo najdete vi... meni se bliža konec.“

Ranjeneec je Ireni izročil medaljon, umolknil in zaprl oči. Bleda kot zid je Irena skočila k mizi, kjer je stala svetiljka, pogledala in spoznala svoj medaljon.

„Mrtev! Mrtev! je šepetala in tiščala med svojima rokama glavo, ki ji je gorela. „Ubit, napaden in preboden zavrato! A glej, on ga je ubil! Ubijalec leži tu tik mene... morda še ozdravi... odide domov, kjer živi njegova zaročnica... in srečen bo... on, morilec! A moj Roget! Pravični Bog, ali je mogoče, da dobre kaznuješ in hudobne plačuješ? In meni pošiljaš ubijalca, baš meni?! Če mu? Zakaj ta čudoviti slučaj? O, Bog, kaznuj

Bolgarski kralj Ferdinand Koburški jezdi s svojim štabom skozi sofijske ulice.

ga, pogubi ga! Daj, da ne vidi svoje rodbine, niti svoje zaročnice! Njegova mati naj si od žalosti izjoka oči, kakor si jih izjoka Rogetova mama in jaz, nesrečnica! Oko za oko! Ti si pravičen, ki dobro plačuješ in vse hudo kaznuješ!... Ali čemu sem jaz tu? Kaj se obotavljam? Ni li tu prst božji, ki kaže: Evo, poslal sem ti ga, da se osvetiš, da s tvojo roko udarim morilca!“ Ah, le zato mi ga je poslal sam Bog semkaj, le zato se je zgodil ta čudni slučaj, ki je volja božja! Glej, tam visi sablja! Le enkrat ga udarim, in ne bo ga več. Zgrabi, dvigni in usekaj!... Ali ne, ne bom ga morila. Saj ni treba tega. Le oditi mi je iz te sobe, ne streči mu, ne prevezovati mu ran, ne dajati mu vode in zdravil. In skoprnel bo in izdihnil brez pomoči. Prostovoljno sem mu stregla, nikake dolžnosti nimam in prostovoljno mu odtegnem pomoč, do katere nima moj najhujši sovražnik, morilec mojega zaročnika nobene pravice... A vendar... Ne, ne, tudi to bi bilo podlo, zločinsko! Brez pomoči pustiti ranjenca, slabega kakor šibko dete... ubiti ga z zanemarjenjem... podlo bi bilo to! Sovražnik je... Nemec... toda človek, kakor jaz, kakor Roget. Tudi on je moral

na vojsko, ker ga je klicala domovina in streljal in prebadal je ljudi, ker mu je bila taka dolžnost. Tudi Roget je delal isto, ker je moral. Ta Nemec je zabodel Rogeta, a Roget bi bil zabodel njega, če bi bil mogel in utegnil. Dolžnost proti dolžnosti! Življenje proti življenju! Ni krivda Nemčeva, da je bil premetenejši in naglegjši od Francoza. Usoda je zahtevala tako, in zgodila se je božja volja. Moriti, streljati, prebadati ni nikomur ljubo delo, — toda braniti se, reševati svoje življenje, odkupiti sebe z ubojem nasprotnika, to je dolžnost vsakega vojaka. A moja dolžnost je uhajajoče življenje ujeti, reševati, vračati zdravje, pomagati trpečim in jim lajšati bolesti! Bolničarka sem, a bolničarka ne ubija niti z dejanjem niti z zanemarjanjem. Tudi nemške bolničarke strežejo francoskim ranjencem, skrbe, se trudijo noč in dan zanje ter pozabljajo na vse, na sovraštvo in osveto. Za nas ni več narodnega sovraštva, nas vodi le sočutje in ljubezen, ki je mednarodna...“

„Žejen! Vode!“ je zaječal bolnikov glas. In ta glas bolestipoln, jedva slišen, je prodril v dno duše Irenine ter jo zbudil iz razmišljanja. Naglo je skočila na noge, ki so se ji tresle, in šla k bolniški postelji; s svojimi mladimi, krepkimi rokami ga je dvignila in mu dala piti kapljo za kapljo. „Hvala! Hvala!“ je šepetal ranjenec in zopet zaspal. Solze so tekle Ireni druga za drugo kakor živ vrelec, in padla je na kolena ter molila...

Naslednjega dne je prišel zdravnik in pogledal bolnika. Našel ga je mnogo boljšega. Sivkaste njegove ustnice so se mu začele lahko rdečiti, pogled mu je bil živejši in dihal je mirno, skoraj brez mrzlice...

Šest tednov nato je Nemec že pomalem vstajal iz postelje ter sedel v naslanjaču v salonu poleg peči. Vsaki dan je prebil ondi par ur. Imel je že več tovarišev, ker velik del gradiča je bil spremenjen v vojno bolnišnico, Irena s svojimi stariši pa se je zadovoljila s tremi sobami.

Nekega dne je pritekla Irena kakor vihar v salon; oči so se ji smejale v razkošni sreči in rdeča je bila od razburjenja kakor mak.

„Čitajte! On je živ! On ozdravi!“ je klicala Nemcu, sedečemu poleg peči.

Nemec je vzel začuden iz njenih drhtečih rok list, na katerem je bilo zapisano z drhtečo roko;

Srbsko - bolgarsko bojišče: Krajina v okolici Küstendilla na makedonski meji.

„Moja Irena! Zgodil se je čudež!
Bil sem smrtno ranjen... zaboden v ledja.
Umiral sem že, a zdravniška umetnost, mo-
ja mladost in tvoja ljubezen so me rešili.
Še vedno ležim, a ozdravim in se vrnem
k Tebi, O, kako blage, plemenite so te
nemške bolničarke! To so angeli sredi
današnje vojne groze! Vroče Te poljublja

ves

Tvoj Roget.“

„Roget? Vaš brat? Ženin?“ je vpra-
šal Nemeč.

„Moj zaročenec! Njegov medaljon
ste mi prinesli, ali se spominjate?“

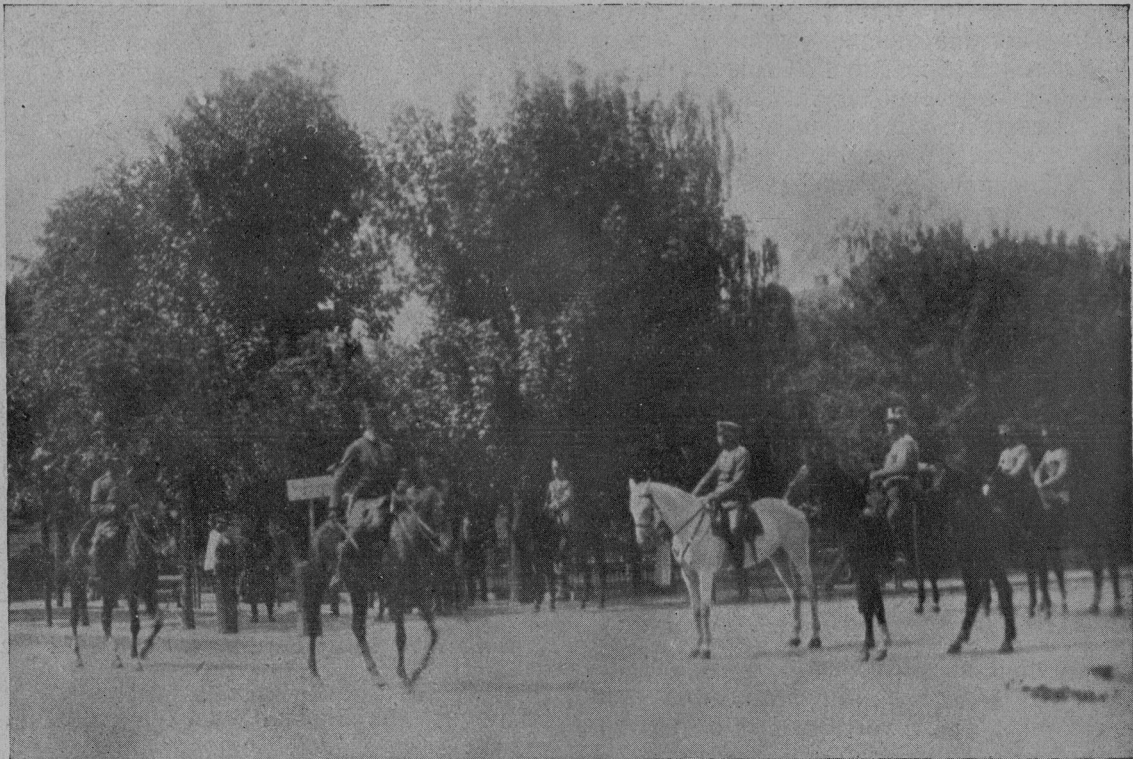
Nemeč je hipoma pobledel.

„On? Vašega zaročenca sem zabo-
del — jaz?!“ — Prikimala je in sedla tik
njega. Nemeč pa je prijel njeni roki, ju
poljubil in zaihtel. „Oprostite mi, Vi an-
gel moj!“

Beligrad.

Malo je kraljevskih prestolic, ki bi imele lepšo, slikovitejšo lego kakor Beligrad. Podnožje mu zapljuskujeta dve reki, Sava in Donava. Preko njih ima človek razgled proti zapadu na cvetoči Srem, proti severovzhodu na ravni Banat; proti jugu mu leži cel venec zelenih, s trto obraslih gričev, izza katerih se veličastno dviga gozdovita kopasta Avala, na vrhu katere so razvaline starega gradu Žrnova. Po gričih so med vinogradi lepe vile bogatih Beligradžanov, na Avalo pa so izletali beligradski turisti obeh spolov, da so se naslajali na krasoti silnega razgleda tja do Drine, Save, Donave in bolgarskih mej.

Beligrad je eno najstarejših mest v Evropi, a malo je mest, okoli katerih bi se bilo prelilo toliko človeške krvi, kolikor se je je okoli Belegagrada. Imel je že mnogo gospodarjev ter je že večkrat menjal svoje ime. Zanj so se borili stari Grki, Rimljani, Huni, Avari, Srbi, Bolgari, Avstrijci, Madjari in Turki ter zdaj tudi Nemci. Najstarejše ime mu je bilo Taurunum ali Singidunum; Turki so ga zvali Darol Cihad, kar pomenja „Koča bojev za vero.“ Srbi ga imenujejo Beograd, Slo-

Feldmaršal pl. Mackensen, vrhovni poveljnik združene avstro-ogrske, nemške in bolgarske vojske, na Kalimegdanu v Belgradu. (General sedi na belcu).

venci pa Beligrad ali Belgrad.

Od Konstantina Velikega je pripadal Beligrad Bizancu (Carigradu) do l. 1073, ko je padel pod Madjare, a v 12. veku so ga vzeli zopet grški Bizantinci. Slovanski rodovi, ki so se selili na Balkan, so se valili preko Beograda, in skozi Beograd so vdrle križarske trume na poziv papeža, da osvobode Jeruzalem in sv. grob. Za vlade srbskega kralja Uroša I. Velikega je padel Beligrad v srbske roke. Kralj Uroš je oženil svojega sina Dragutina s hčerko madjarskega kralja Štefana in kot doto ji je dal Beligrad in Mačvo. Po Dragutinovi smrti si je prisvojil njegove zemlje njegov brat, kralj Miljutin, med drugim tudi Beligrad. A Madjari so vzeli Miljutinu zopet Beligrad; njegov sin Dušan Silni, je Beligrad iztrgal Madjarom iznova, toda le za kratko dobo. Takoj po Dušanovi smrti

so ga Madjari vzeli ponovno; niti njegov sin Uroš ga ni mogel pridobiti, in šele car Lazar je osvojil Beligrad iznova l. 1382, a ga je porušil. Po nesrečni bitki na Kosovem polju, kjer je padel tudi car Lazar, je prišel na prestol despot Štefan Visoki, ki je svojo prestolico iz Kruševca prenesel v Beligrad. Štefan Visoki je mesto obnovil, povečal in oplešal. Despot Juraj Branković je mesto odstopil madjarskemu kralju Sigmundu za neke ozemlje na Ogrskem, svojo prestolico pa je prenesel v Smederevo.

Turški sultan Murat II. je l. 1440 vzel Smederevo in velik del Srbije ter je krenil tudi na Belgrad. Oblegal ga je 7 mesecev in izgubivši 17.000 ljudi, zopet odšel. L. 1456 je sultan Mohamed z ogromno vojsko in s 300 topovi napadel Belgrad, ki ga je branil tudi vojvoda madjarski Ivan Hunyadi, znan v narodni pesmi pod imenom Janka Sibirjanina. Madjari in Srbi, navduševani od meniha Ivana Kapistrana, so odbili Turke ter ranili samega sultana. Po begu Turkov je nastala kužna bolezen, ki je pomorila velik del madjarske in srbske vojske ter umorila Hunyadija in Kapistrana. A Belgrad je ostal madjarski do leta 1521. Tega leta je sultan Sulejman nena doma pridrl ter zavzel Belgrad, predno so došli na pomoč madjarski voji. Turki so veliko število Srbov odgnali s seboj ter jih na Bosporu nastanili v vasi, ki se še danes imenujejo tudi Beograd.

Od te dobe so se večkrat borili za Belgrad Turki in Avstrijci. L. 1683 je pridrl Kara Mustafa s svojo vojsko prav do Dunaja ter ga je oblegal. Poljski kralj Ivan Sobjeski in drugi knezi pa so Dunaj osvobodili, Turke porazili in jih pognali nazaj preko Budimpešte. Kara Mustafa je pribežal v Belgrad, kjer ga je že čakala sultanova vrhva, s katero se je moral sam zadaviti. L. 1688 so Avstrijci očistili Ogrsko popolnoma Turkov ter prispeli pred Belgrad. Po 40 dnevem obleganju je princ Evgen Savojski izgnal turško posadko in zasedel mesto. Dve leti nato pa so Turki ponovno zavzeli Belgrad. L. 1717 je princ Evgen Savojski prihitel z veliko vojsko, a Turki so drli od Odrina proti Belgradu, da ga rešijo. Avstrijcem se je godilo že

V belgrajski luki: Izkrčavanje živil in vojnega gradiva za našo vojsko pod mestom ob Savi.

slabo, a princ je naskočil Turke ponoči in jih pognal v beg. Srbski polki v naši vojski so podili Turke prav do Niša, a trdnjava belgrajska se je vdala šele naslednjega dne. Princ Evgen je nato trdnjavo prenovil, mesto popravil ter zgradil sebi dvorec v današnji Dušanovi ulici. Razvaline dvorca zovejo Srbi še danes „Pirinčana.“ Takrat je bil Belgrad s skoro vso Srbijo avstrijski. V miru pri Požarovcu l. 1717 je bilo sklenjeno, da ima med Avstrijo in Turčijo vladati mir 24 let. A že l. 1739 so Turki Belgrad zopet oblegali; naša država je morala zaradi nastale kužne bolezni v naši vojski Turčiji odstopiti nekaj obsavskih in podonavskih mest, med njimi tudi Belgrad. Ta mir je trajal do l. 1788, ko so Avstrijci kot zavezniki Rusov napovedali Turkom vojno. V septembru l. 1788 je prekoračil maršal Lavdon z 80 tisoči vojaki Savo in začel oblegati Belgrad. Turki so se držali jako hrabro, a Laudon je s 400 topovi obsul trdnjavo in mesto. Osman paša pa se vendar ni hotel udati; šele ko je Lavdon zajamčil Osmanu, da bodo mogli svobodno oditi vsi turški vojaki in prebivalci iz mesta in trdnjave, so Turki Belgrad izročili Lavdonu.

Toda kmalu po smrti cesarja Jožefa II. so prilike zahtevale, da vrne Avstrija Turkom zopet Belgrad. Na Lavdonovo dobo pa še danes spominja v Belgradu takozvani „Lavdonov šanac.“

V času prvega srbskega ustanka pod Črnim Jurjem ali Kara Gjorgjem Petrovičem l. 1804. je bil Belgrad v turških rokah ter so bili v trdnjavi turški janičarji. Njihovo kruto postopanje s Srbi je izzvalo srbski ustanek pod Karo Gjorgjem, in po dolgih ljutih bojih so postali Srbi l. 1807 neodvisni gospodarji Belgrada. Tu so imeli Srbi svojo livarno za topove, delavnice vojnega orožja in svoje narodne skupščine. L. 1813 pa so Turki zopet prišli v Belgrad, vendar so Srbi dobili pravico, da smejo imeti svoje urade. Tako so do leta 1862 gospodarili v Belgradu Turki in Srbi. Tega leta pa so se začele zopet sovražnosti; Turki so že streljali na mesto, a ga niso mogli ukrotiti. Po posredovanju evropskih velevlasti so smeje ostati poslej po srbskih mestih le še majhne turške posadke, leta 1866 pa je zahteval srbski knez Mihael

Od avstrijskih granat razrušena prestolna dvorana v kraljevskem konaku v Belemgradu. Na levi stopnice k prestolu.

pismeno izjavo Porte, da odstrani tudi te zadnje posadke iz vseh srbskih mest. Porta je tej zahtevi ugodila dne 6. aprila 1867, ter je tega dne zasedla Belgrad srbska vojska. Zadnji turški paša v Srbiji, Riza, je odpotoval z vsemi turškimi vojaki v Turčijo. Od te dobe so bila mesto Belgrad in vsa Srbija popolnoma in le srbska. Decembra 1914 je padel Belgrad v avstrijsko oblast, a že malo dni nato zopet nazaj v srbsko; letos, sredi oktobra pa je padel Belgrad zopet v posest Avstro-Ogrske. Zmagovita avstrijska in nemška armada sta zasedle vso Srbijo. Srbska vojska je deloma uničena in ujeta, deloma in sicer le majhen del se je mogel z begom rešiti na albanska in grška tla. Ker je sedaj naša zmaga na Srbskem popolna, postane Belgrad zopet avstrijsko mesto.

Tako burne in krvave zgodovine, kot jo ima Belgrad, res nima nobeno dru-

go mesto. Tudi slovenske krvi je teklo obilo pri Belgradu, kakor priča pesem o Lavdonu

„Stoji, stoji tam Belgrad,
za gradom teče rdeča kri...“

Moderni Belgrad.

Stari Belgrad je bil podoben veliki azijski vasi z nizkimi, mračnimi kočami, tesnimi in krivimi ulicami brez tlaka, brez pločnika; povsod so bile jame, luže in smrad. Prebivalstvo je bilo zelo mešano ter je govorilo največ turški, pa grški in najmanje srbski. Sele od leta 1867 je mesto začelo naglo napredovati, čistiti in lepšati se ter je pod Obrenoviči in Karagjorgjeviči postalo vsaj v gorenjem delu povsem moderno mesto z električno železnico in razsvetljavo ter s kanalizacijo.

Belgrad je imel zadnja leta okoli 100.000 stanovnikov ter je bil sedež kralja Petra, vseh ministrstev, državnega sveta skupštine (parlamenta), višjih finančnih in sodnih uradov, Srbske Velike šole (univerze) s filozofsko, pravno in tehniško fakulteto. Tu so bile dalje Vojna akademija, Trgovska akademija, bogoslovnica, Velika ženska šola, ženska in moška učiteljska šola, nekaj gimnazij in nad 10 deških in dekliških osnovnih šol. V Belemgradu je bila narodna knjižnica z nad 100.000 knjigami in zvezki, Narodni muzej, Šolski muzej, Etnografski muzej in Narodno pozorišče (gledališče za dramo, koncerte in male opere). V njem so imele svoje poslanike ali konzule skoraj vse evropske države, ki so tu vzdrževale veliko uradnikov.

Belgrad je bil tudi sedež srbskih znanstvenih in umetniških društev, kakor so Srp. kralj. akademija nauka, Srp. književna zadruga, Društvo sv. Save, Srpsko starinarsko društvo, profesorsko, učiteljsko, kmetijsko, gimnastično, strelsko društvo, razna pevka društva, društvo za gluho-nemno deco ter za sirote in zanemarjene otroke, za katere so so vzdrževale razne obrtne šole i. t. d. V Belemgradu je izhajalo mnogo političnih, leposlovnih, znanstvenih in strokovnih časopisov in zbornikov, ter so imeli upodobljajoči umetniki svoj dr-

V drugič osvojenem Belemgradu: Poslopje srbske skupštine (državnega zbora), danes sedeš avstro-ogrske vojne pisarne.

žavni zavod, kralj pa je ustanovil tudi srbsko umetnisko galerijo.

Belgrad je imel šest pravoslavnih cerkev, med katerimi je bila najlepša Saborska crkva, dalje eno katoliško in eno protestantovsko cerkev, dve mohamedanski ter dve hebrejski bogomolnici. Tu je stoloval belgrajski arhiepiskop metropolit cele Srbije; tu so se vršili vsako leto arhijerejski sabori.

Belgrad je bil znatno trgovsko mesto ter je gojilo izvoz in uvoz blaga z Avstro-Ogrsko, Nemčijo, Francijo, Anglijo, Turčijo, Romunijo, Bolgarijo in Italijo. Za pospeševanje trgovine je imelo mesto celo vrsto bank, zavodov, zadrug, društev in udruženj. Tudi obrt se je gojila v raznih strokah ter so bile zgrajene raznovrstne tovarne (za pivo, keramiko, vžigalice, barve, lak, tobak, sladkor, kovinske izdelke, platno, šokolado, i. dr.). Imel je svoj magistrat ter bil razdeljen v šest okrajev.

Največja znamenitost Belegagrada je bila stara, zgodovinsko slavna trdnjava, ki je preživela stoletja bojov, dokler je le-to niso razrušili avstrijski topovi.

Kalimegdan je bil divno izprehajališče visoko nad reko s krasnim širnim razgledom na Srem in Banat. Ob potih so kipi srbskih pesnikov, pisateljev in junakov.

Glavni okraj mesta so: Dolnje (staro) in Gornje (moderno) mesto s Kalimegdanom, Varoški okraj, Savski okraj, Dunavski okraj, Palilula, Istočni in Zapadni Vračar, Svetosavski okraj in Terazije v sredini mesta. Najlepše stavbe oziroma palače so: Uprava fondov (hipotečna banka), Novi dvor, banka Slavija, Vojna akademija univerza, gledališče in razni moderni hoteli (Pariz, Moskva i. dr.) Mesto ima več prostornih trgov in v zgornjem delu široke in ravne moderne ceste in ulice, ki jih obdajajo moderne in večnadstropne hiše. Glavne ceste so Dubrovačka, Dušanova, knez Mihajlova, pop Lukina ulica in Terazije. Belgrad ima tudi več spomenikov, med njimi so najlepší spomenik kneza Mihajla, Paučića in Dositeja Obradovića.

Belgrad je bilo veselo in prijazno mesto ter je bilo njega prebivalstvo živahno in slovansko gostoljubno. Po krivdi Rusije in srbskih bojevitih politikov v civilni

Bosanski vojak na straži pred trgovinami v Belegradu. Na naši sliki stoji straža pred knjigotržnico ter trgovino časopisov in papirja Koste V. Ilića.

in vojaški obleki pa se je Srbija osvojevala Avstro-Ogrski, Nemčiji in Bolgariji. Zaradi zločinov te politike je izbruhnila vojna, padel je lepi Belgrad v žalostne razvaline ter je uničena vsa Srbija.

Boj za Egipt.

Kraljestvo staroegiptovskih Faraonov, ki počivajo v nebotičnih piramidah in v Sfinji, je že mnogokrat menjalo svoje gospodarje. Za Rimljani so bili Turki najdalje v posesti Egipta, dokler mu niso svobode vzeli Angleži. Egipt je ključ do bogatih, neizrabljenih južnoazijskih in južnoafričanskih provinc. Odkar so Francozi dogradili Sueški prekop, je zveza med Evropo in Azijo naglejša in cenejša. Kdor ima Egipt

in Carigrad, je gospodar na vzhodu. Zato se vrši silni boj za Dardanele in se začne vojna za Sueški prekop ter za Egipt.

Ves severni del Afrike je po veliki večini prebivalstva mohamedanski, toda vladajo mu Anglija, Francija in Italija. Odkar pa je turški sultan proglasil svojim sovnikom sveto vojno, pa se je začelo gospodstvo evropskih vevlasti v severni Afriki opasno majati.

Armade Avstro-Ogrske, Nemčije in Bolgarije so že odprle cesto do Carigrada, v Egiptu so zarote proti Angležem, mahomedanski rodovi se bunijo proti Lahom in Francozom, a tudi v Afganistanu in Beludžistanu se snujeta uporni vojski, ki grozita kolonijalni vojski v Indiji. Toda tudi v Indiji že močno tli med narodom in pričakovati je splošne vstaje. Res je, da so dosegli Angleži in njih zavezniki v južni in srednji Afriki nekaj uspehov, toda vsa severna — najbogatejša in najrodovitnejša — Afrika, južnozahodnja Azija in Indija se majó ter groze odpasti! Angleški lordi se že boje, da bode treba pošiljati velike kolonijalne ekspedicije, ako se akcija na Balkanu in v Dardanelah ponesreči. Angleški vojni minister Kitchener je prihitel v Solun in pred Dardanele gledat ali se res angleška stoletna stavba že podira in ali je še možno rešiti Orijent. Tripelententa storila je vse, da bi osvojila Carigrad ali vsaj zaprla pot naši in nemški državi do Turčije, toda zaman. Zelenska zveza iz Carigrada vede danes že ne le preko Sofije, nego tudi preko Srbije v Avstro-Ogrsko in v Nemčijo. Zdaj se začne še boj za Egipt, kamor pošilja Anglija z vso naglico nove, slabo izvežbane svoje čete.

V Angliji poznajo pač dobro mišljenje Egiptčanov, ki jedva čakajo, da se otresejo angleške pesti. Rešitve pričakujejo Egiptčanje od turške strani. Turki imajo več kot dovolj moštva, a manjka jim še orožja. Tega dobe zdaj preko Srbije in Bolgarije. Mala Azija je zvezana z železnicami in novimi cestami z Egiptom, tako da bo turška vojska lahko preskrbljevana z živili, obleko, obutalom in orožjem, čeprav je Sredozemsko morje zasedlo vojno brodovje Anglije, Francije in Italije. Zato

Porušeni železniški most med Zemunom in Belgradom. Spredaj naši pionirji na Savi.

vlada v Angliji velikanska razburjenost zaradi Egipta, in ministrstvo hiti na vso moč, da bi ga rešilo. Toda kakor povsod bo tudi tukaj pomoč bržčas prepozna. Tripelententa misli vedno prepočasi in predno se za kaj odloči, je že povsod prekasno. Tako je bilo z Belgijo in Srbijo, tako bo tudi sedaj brškone z Egiptom. Potem nastane zveza od Hamburga do Bagdada, — kar je ideal Nemčije. Naši in nemški državi se odpre ravna pot do bogastva Mezopotanije, kjer je ležal bajè raj Adamov in Evin. Iz tega raja prežene naš meč najgršega kramarja na vsem svetu — Angleža!

V tem leži tudi velikanski politični in gospodarski pomen nemško - avstrijske akcije na Balkanu in za Carigrad oziroma za Egipt. Kdor si prisvoji Egipt in Carigrad, bo v bodočem veku gospodar na morjih, izkoriščevalec orijenta. Potem se zruši svetovna moč Anglije.

Tuška armada že sili k Sueškemu prekopu. Tako se začinja zadnje poglavje svetovne vojne, ki naj prinese za concem Belgije in Srbije tudi konec Anglije.

Iz drugič osvojenega Belgrada: Naši vojaki in tren v knez Mihajlovi ulici.

Ruska mesta, kjer žive naši vojni ujetniki.

(Dalje.)

Na Kavkaz med črnim in Kaspiškim morjem niso poslali — kolikor vemo — naših vojnih ujetnikov, dasi bi jim tam alpski naravi zelo slična zemlja, ki je večinoma plodna in lepa, zelo ugajala. Gruzinci, Mingrelci, Cerkezi in Armenci so lepa plemena, ki imajo zlasti krasne ženske. V Kavkaziji se govori bajè sto različnih jezikov in narečij in je ondi več verizpovedanj. Glavno mesto je krasni Tiflis, veliko tovarniško in trgovsko mesto z okoli 260.000 prebivalci. V bližini so vasi nemških naseljencev. B a t u m ob Črnem morju je utrjena luka, z železnico zvezana s Tiflisom in Bakun na Kaspiškem morju. V Baku dobivajo petrolej in nafto.

T a š k e n t je glavno gubernatorsko mesto ruske centralne Azije v Siadorski pokrajini, ima okoli 280.000 prebivalcev ter je obdan z 12 km dolgim zidom. V

mestu je mnogo vrtov in močna trdnjava. Rusov živi tu jedva 3000, 150 Nemcev, ostali so Sarti, Tatari, Kirgizi in druge azijske narodnosti. Tu je mnogo tovaren za svilo in pavolo ter je trgovina zelo razvita vsled zveze z osrednjo in južno Azijo ter sosednjo Indijo. Dežela se imenuje ruski Turkestan, ki ga tvori ozemlje med rekami Amu, Syr in Ili. S a m a r k a n d s 95.000 prebivalci je poleg Taškenta najvažnejše mesto; leži ob reki Amu-darja. Bajè je do tega kraja dospel Aleksander Veliki, zmagoviti kralj starih Makedoncev. Mesto je l. 1219 osvojil Džingiskan, a Timur leuk ki si ga je izbral za prestolico l. 1369. Ko je bil Samarkand prestolnica kana bukarskega, so ga Rusi l. 1896 osvojili. Mohamedancem je to mesto za Meko najsvetejše. Tu žive razna azijska plemena, Perzi, Židje in Judi. Zemlja je zelo plodovita. P e r o v s k ob Syrdarij, ima

10.000 prebivalcev in teče mimo železnica iz Kazalinska (13.000 prebivalcev) v Samerkand.

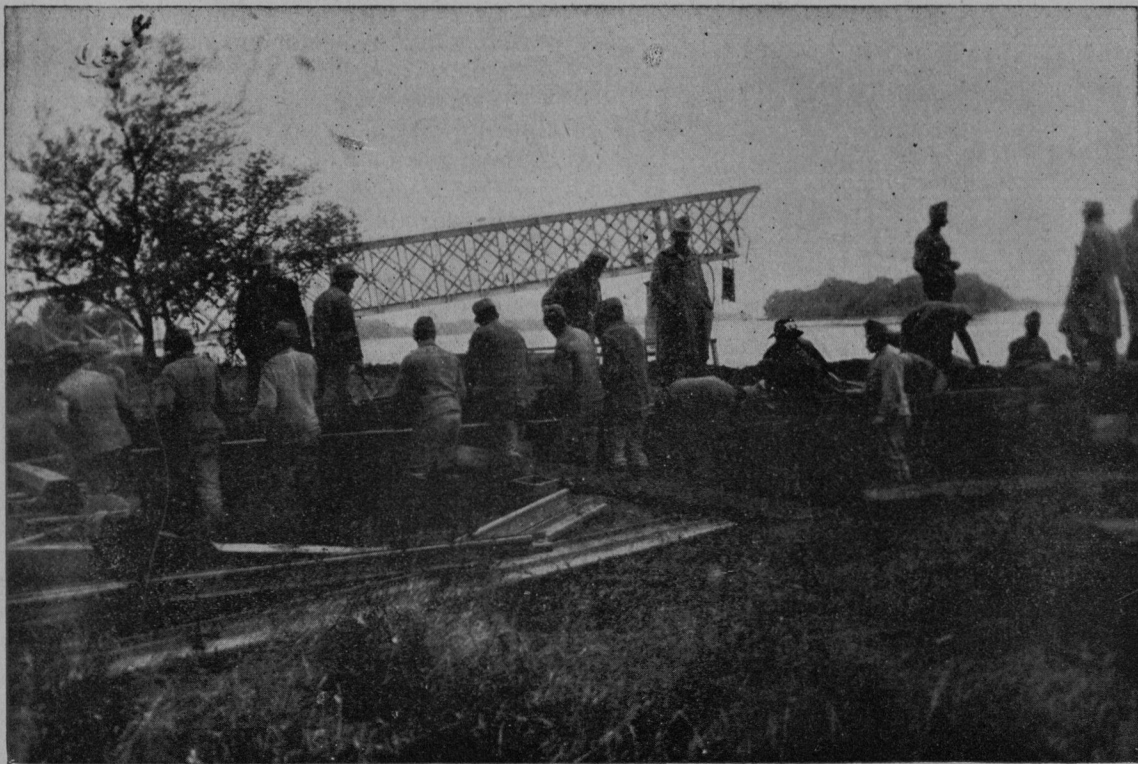
Ruska centralna Azija ima na 3,488.530 kvadrat kilometrih le 11,000.000 prebivalcev. Poleti je zelo vroče. Zemlja bujno rodi sadje, vino, sviloprejke in pavolo. Vso Rusijo zalaga Turkestan s svojo pavolo. Tudi čaja se pridela mnogo. Rusov je ondi razmeroma malo, največ pa Kirgizev i. dr. Med njimi žive danes hrvaški in morda tudi slovenski ujetniki.

V transkaspijski pokrajini med Kaspiškim morjem in Aralskim jezerom so omenljiva mesta le K r a s n o v o d s k z luko v morju in z železnico, A š a h a d ob isti železnici s trgovsko zvezo s Persijo in M e r v, staro karavansko trgovsko mesto. Pokrajina je večinoma pusta, skoraj brez drevja v notranjosti.

V kirgijski stepi ob spodnjem teku reke Ural žive Kirgizi, ali Kazaki. Glavno mesto je Omsk, večidel leseno mesto, ležeče ob reki Irliš, ki se steka v Obo. Omsk je živahno trgovsko mesto, mimo katerega teče sibirski železnica.

Sibirija. Iz starih „šund romanov“ poznamo Sibirijo le kot deželo strašnega mraza, mučenih zločincev in kaznjencev ter povsem surovih razmer. Toda Sibirija je boljša kot njen sloves, in nemški naravoslovec Brehm je po vrnitvi se iz Sibirije na svoje predavanju v Berlinu vzkliknil: O, da bi mi (Nemci) imeli Sibirijo! Ona je bogata rudnin, gozdov, krzen in rodi najboljšo pšenico na svetu! Odkar ima železnice, napreduje gorostasno, prav po ameriški. Samo sira, masti in živine izvažata na leto nad 150 milijonov kron. V Sibiriji je življenje mnogo cenejše kot pri nas.

Koliko blaga premore Sibirija, nam je razumljivo, ako pomislimo, da je razdeljena v devet gubernij, od katerih je vsaka večja in obsežnejša, nego vsa avstro-ogrška monarhija. Najbolj severne točke sibirskih ravnin — Tandra — so redko naseljene. V teh mrzlih krajih žive le nomadna ljudstva, ki se bavijo z rejo severnih jelenov ter se njih bogastvo ceni po številu teh živali. Služijo jim kot tovorna in ježna živina, košute molzejo ter jedo njih meso. Nekateri Samojedji imajo

Naši pionirji popravljajo od Srbov porušeni železniški most med Zemunom in Belimgradom čez Savo.

po 1000 — 5000 jelenov oziroma košut. Bavijo se tudi z ribolovom, ker so reke zelo polne velikih in okusnih rib. V te kraje pa Rusi naših ujetnikov vojakov niso poslali, ker bi jim bilo premrzlo. V severno vzhodni Sibiriji pade namreč živo srebro v toplomeru do 50—60° C izpod ničle! Toda Sibirija je v celoti zdravnejša kot evropska Rusija. Zdravniki trdijo celo, da je za jetične bolnike Sibirija zdravjša od Švicarske (Davosa.)

(Dalje prihodnjič.)

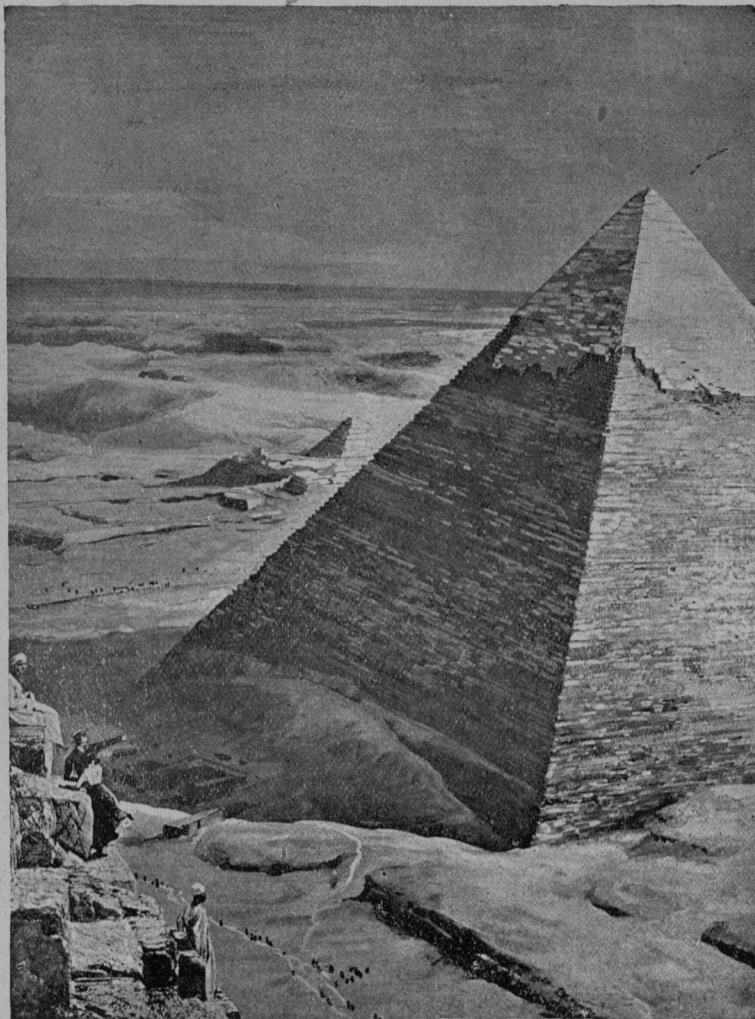
Naš tretji kor.

Slovenci služijo večinoma pri III. koru. Korošci, Goričanje, Tolminci, Kobaridci, Kanalci, Celovčanje, Trbižci, Beljašci, Tržačanje, Ljubljancanje, Mariborci, Celjani in Gradčanje ter prebivalci okolice teh mest oz. dežel so zbrani v III. koru. Takoj spočetka vojne je stal III. kor v najhujših bojih. Przemyslany, Gologory in Grodek so videli junaštva našega kora, in tam so bile njegove žrtve velike.

Marca in aprila je stal graški kor še v Karpatih in je moral zadržati ogromni vihar ruske premoči. Kor se je pri izvršitvi te naloge odlikoval sijajno. Ko so radi velike ofenzive lahko odstranili dele armade, so porabili kor v jugovzhodu Galicije pri ponovni priboritvi domače zemlje. V družbi z ostalimi skupinami je pritiskal do Dnjestra, kjer je prebil zlasti vzhodno in zapadno Kolomeje trdih bojev s premočnim nasprotnikom. A vsi sovražni poskusi, da bi prodrli, so bili odbiti, dosegli so fronto ob Dnjestru in jo obdržali. S priboritvijo mostišča pri Czjernelici 8. in 9. avgusta je bila končana korova borba na vzhodnem bojišču. Ta borba bo imela častno mesto v zgodovini te vojne.

Takoj ob pričetku vojne z Italijo se je pojavila pri častnikih in moštvu v koru vroča želja, da bi se mogli boriti proti staremu dednemu sovražniku.

Vedno nujneje so izražali to željo v

Boj za Egipt: Turki se pripravljajo, da prekoračijo sušeški prekop, ki ga branijo Angleži. Naša slika kaže Keopsovo piramido, grobnico egiptovskih kraljev.

uradnih prošnjah, a šele sredi avgusta so mogli izvršiti premeščenje, ko je bila izpraznjena Galicija. Po kratkem odmoru je bil kor dne 23. septembra uvrščen na postojanki, na kateri je še danes.

Tako velika podnebna razlika se ne premaga prav lahko.

Od početka nameščenja v postojanki do pričetka tretje soške bitke so namerili Italijani mnogo napadov na stališče kora, poskušali prodreti na različnih mestih, a bili so vedno odbiti. Ze sedaj se je poka-

zalo, da so naše čete daleč nadkriljevale sovražne v borbi od blizu.

Dne 8. oktobra se je pričela mogočna ofenziva italijanska. Več kot petdesetkrat je bobnelo topništvo po naših vrstah s tako močjo, ki niti na Francoskem ni imela para. Potem je udarila italijanska pehota, da bi prodrla na več krajih z velikimi silami v naše postojanke. Zastonj! Povsod so odbili napadovalce, ki so imeli velikih izgub. Le na dveh krajih se je posrečilo Lahom, da so priborili kratke kose jarkov.

Pri neki brigadi se je postavil nekoč na čelo brigadi sam brigadir polkovnik Drenik in pognal sovražnika iz jarkov. Brigadir je padel na polju junaštva. Bil je Slovenec! Major Meergano je z bataljonsko rezervo očistil z bajonetom še poslednje ostanke jarkov in vsa postojanka je bila zopet v naših rokah.

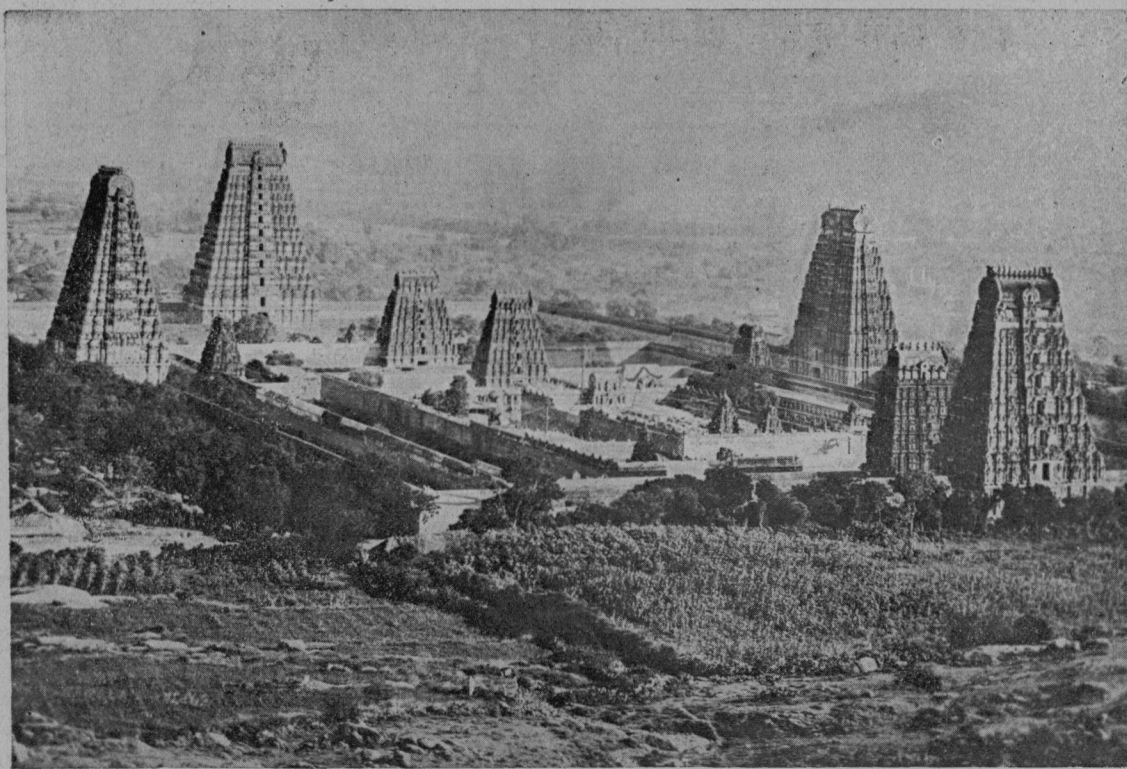
Drugod se je posrečilo dvem ali trem bersaljerskim bataljonom, da so pridrli v naše postojanke. Tu je pregnal samo en bataljon 17. polka sovražnika. Bataljon je imel velikih izgub, ker je bil tri dni v najhujšem topniškem ognju. Ko je brigadno poveljstvo na to predlagalo, naj se izmeni bataljon in odtegne iz fronte, so prosili častniki in moštvo službeno, naj jih ne odtegnejo, ker hočejo maščevati tovariše. A krdela se niso zadovoljila samo z obrambo, tudi z različnimi podjetji niso dala priti premočnemu sovražniku do sape. Pogostoma se je posrečilo stotni-

jam s podjetnimi častniki na čelu, da so udrle v sovražne postojanke, vrgle iz njih sovražnika, razušile zgradbo in se vrnile potem v svoja kritja.

Značilno za te boje je bilo tudi vedenje štajerskega bataljona, ki je bil šest tednov v sovražnem topniškem ognju ter v ognju pehote, ter je večkrat odbil srdite pehotne napade. Nekega jutra so se Lahi lotili iznova besnega napada. Ko so se približali že na 100 korakov, čakali so naši junaki, da bi se približali na 80 korakov. Sedaj so se oglasili naši avanti! in oddali hkrati salv na napadalce. Pol jih je obležalo na mestu.

Razven čet v prvih vrstah je pohvaliti tudi ogromno delo, ki ga vrše vojaki za fronto. Tudi stanovališča v izpraznjenem ozemlju so izboljšali, posebno pa ustvarili snago, zgradili ceste in vodovode, haterih niso tam nikoli poznali prej. Tako ustvarja armada navzlic vojnim nadlogam obenem važno kulturno delo.

Povsod se je III. kor s slovenskimi in drugorodnimi polki sijajno odlikoval. A vendar je neki Robert Müller žalil Slovence, češ da so telesno propal narod. „Gorenjec“ piše: Zaradi besedi Roberta Müllerja, ki jih je zapisal v svoji brošuri, češ da smo Slovenci vsled šnopsa degeneriran narod, je nastalo veliko javkanje v naših časopisih. Kje so merodajne osebe, ki bi to krivično sodbo o nas skušale na pristojnem mestu popraviti in podpreti z dokazi? Tu samo par vprašanj: Ako smo degeneriran narod, zakaj je vojaška oblast ravno iz našega naroda vzela razmerno največ vojakov? Zakaj je naše „degenerirane“ vojake od začetka vojske do danes postavljala na najvažnejše brambene točke? Kako so mogli naši „degenerirani“ slovenski vojaki tako izvrstno prenesti vse težave

V Indiji vse proti Angležem: Stari indijski tempelji ogromne stavbe posebne arhitektonske lepote, blizu Bombaya.

Del luke v Sebastopolu ob Črnem morju.

na izpostavljenih mestih in se izkazati v vseh bojih v zadovoljnost najvišjih poveljnikov? Kako je moglo „degenerirano“ slovensko ljudstvo, ki je doma ostalo, gospodarsko dobro prestati svetovno vojno? Naj merodajne osebe prisilijo tistega Müllerja, da prekliče nesramno žalitev!“ —

Tudi naše mnenje, je da se take žalitve celega naroda tudi uradno ne sme prezreti.

† Luka Pintar.

Dne 7. decembra je umrl v Ljubljani c. kr. ravnatelj licejske knjižnice L. Pintar, v starosti 58. let. Ranjki je bil odličen znanstvenik, ki si je pridobil priznanje tudi izven mej slovenske domovine. Njegova izdaja Prešernovih poezij je med vsemi dosedanjimi najbolj točna. Zbiral je važno gradivo za komentar Prešernovih umotvorov ter nam pojasnil marsikatero stran v naši slovstveni zgodovini. V zadnjih letih se je skoro izključno posvetil študijam o naših krajnih imenih. Znal je podati težavno in suhoparno slovniško gradivo v prijetni, lahko umljivo besedi; zato so našli njegovi spisi vedno dovolj čitateljev. Svoje spise je priobčeval po raznih strokovnih slovenskih in nemških publikacijah; najboljše svoje razprave je priobčil v „Ljubljanskem zvonu“, kjer je bil nad dvajset let čislani sodnik. Kot ravnatelj največje slovenske javne knjižnice je opravljal svoj posel z veliko vestnostjo; bil je postrežljiv vsakemu, ki se je z resnimi nameni obrnil nanj za svet in pomoč. Bil pa je tudi neizprosni nasprotnik domišljavosti in površnosti, ki kaj rada spremlja naše pisatelje. — S Pintarjem se je zrušil trden steber v našem znanstvenem slovstvu, ki ga bomo težko pogrešali.

Književnost.

Tri lepe zanimive knjige.

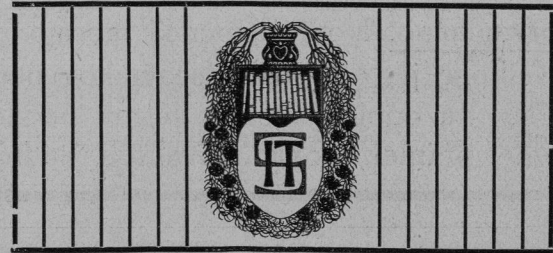
1. Knjiga Rado Murnika: Lovske bajke in povesti obsega 11½ pole ter prinaša velezabavne in vseskozi zanimive humoreske, novele in povesti:

Humorist je dobronik človeka, zlasti v današnjih težkih in čemernih časih. Redek je že postal iskren smeh. A človek potrebuje veselja in smeja, kakor luči in zraka. Tega nam daje humorist s svojim duhovitim, šaljivim, zafrkljivim in karikiranim pripovedovanjem. Tak humorist je naš Rado Murnik, ki je izdal svoje velezabavne Lovske bajke in povesti. Vzemite in berite! Smejali se boste od srca. Knjiga bo vsem dobro došla v sedajšnjih težkih časih, ko je razvedrilo naravnost zdravilo. Naročite knjigo Rado Murnik Lovske bajke in povesti za se, za svoje pri vojaki, za ranjence i. dr. Stane s poštnino vred 2.50 K

2. Knjiga Milan Pugelja: Mimo ciljev obsega sledeče povesti in novele: Zanešeni. - Trije meseci. - Helena. - Jerom. - Zaljubljeni kmet. - Labud poje. - Utešenje. - Pet kron. - Zemlja sveta. - Opice. - Naslovna slika Maksima Gašparija. - Deset novel in povesti je združil popularni pisatelj Milan Pugelj v lep šopek. Prav originalne snovi je obdelal na svoj poseben čist individualni način. Vsaka ima zase svojo barvo, svoj ton, a vsem se mora priznati, so psihološko in vsebinsko velezanimive, v svoji pripovedni tehniki dovršene. Pugelj ne zapiše nobene besede odveč, ne polni strani s plehko vsiljivo modrostjo, ne pretirava na nobeno stran, nego ostaja vedno samosvoj, miren epik nežno rahlega občutja brez hlastanja za cenjenimi efekti. Zato pa tiči v teh povestih tem več barvitosti, ter mnogo neke fine muzikalnosti, dikcije, ki zaziblje čitatelja v sladko melanholijo. Pugelj zna opisovati ljubezen, brez bolne sentimentalnosti, zdravo, sveže, a nikdar ne brutalno, slika naravo s finimi bojami ter podaja značaje v genialnih reliefih. Malo imamo toli simpatičnih novelistov, kot je naš Milan Pugelj, ki je vedno na pravem mestu humoren, ironičen in celo ciničen, v glavnem pa veseli, mehko sanjavi, dobrodušni naš Dolenjc brez rafiniranosti a resničen poet. To knjigo čita mladenič in stariček z enakim užitkom, ker

je sad zrelega umetnika. — Elegantno vezana stane samo 2.50 K.

3. knjiga Florjan Golar, Kmečke povesti. Sedem črtic, povestic, pravljic, vsebuje in ena je bolj bogata od druge, polna bujne vsebine. Koliko spominov je nanizanih v venček; že davno pozabljeno vstaja vnovič pred nami, napol zabrisano se osveži znova. Obilo romantike in vendar kal realizem! Vse te zgodbe so nekako resnične neresnične, a tudi v vsej svoji namišljenosti globoko občutne. Ljubezni, posebno otroške ljubezni, pa tako ljubko še ni naslikal zlepa kdo. Golar je pogledal globoko v otroško dušo in tudi mnogo videl. Glavna vrednost knjige je ta, da jo z istim užitkom lahko čita inteligent in priprost človek. Elegantno vezana stane samo 2.50 K.

(Lahko odvajalno sredstvo) ki želodec krepča in čreva ne draži, so Fellerjeve tek vzbujajoče r-barbarjeve kroglice z znamko „Elsa - Pillen“. 6 škatljic poštnine prosto 4.40 K. Lekarna E. V. Feller, Stubica Elsa trg št. 280 (Hrvatsko) Nad stotisoč zahvalnih pisem. Tudi za Fellerjev „Elsa-Fluid“, znano bolečine lajšajoče sredstvo.

Primerno darilo vojakom za božič, novo leto in druge prilike je, če jim naročite list „Tedenske Slike“. S tem jim napravite velio veselje, ker vojak si želi čtiva, si želi glasu z domovine. „Tedenske Slike“ so za to zelo primerne ker priobčujejo poleg čtiva tudi slike. Izhajajo enkrat na teden. Vojak nima veliko časa, a tu in tam rad čita in pregleda časopis. Vpošljite nam naslov vojaka in naročnino, ter mu bomo redno pošiljali „Tedenske Slike“. Hvaležni vam bodo zelo za to darilo.

Še vedno se govori, da je za nakup varnih in priporočljivih srečk z zajamčenimi dobitki (do 630.000 kron) sedaj že radi tega najugodnejši čas, ker dobi vsak naročnik v srečnem slučaju 4000 frankov popolnoma zastonj. — Opozarjamo na današnji zadnji oglas „Srečkovnega zastopstva“ v Ljubljani.

Zlato in srebro obdrži tudi med vojsko in po vojski svojo vrednost. Varno je toraj naložen denar, če si kupite zlato ali srebrno uro, verižico, prstan i. dr. Bogato izbirno po nizki ceni ima tvrdka H. Suttner v Ljubljani št. 5, Mestni trg, ki pošlje bogato ilustrovan cenik vsakomur zastonj in poštnine prosto. Naročite si ga z dopisnico takoj.

NAJLEPŠI SPOMIN

na ljube starše, ljubljene otroka, dragega prijatelja ali ljubeznivo prijateljico je njih po fotografiji povečana lepa umetniško izvršena slika. Ta slika je najlepša in najprimernejše darilo za god in druge prilike.

Najčastnejši spomin na naše ljube, drage, ki so na bojnem polju ali ki so že padli na polju slave za domovino, je njih po fotografiji povečana slika.

Ker umetniško dovršena, po fotografiji povečana slika ni le kras vsake kmetijske sobe in vsakega gospodskega salona, temveč je dokaz tudi spoštovanja in ljubezni do taistega, ki ga slika predstavlja, bi naj imela vsaka rodina take slike svojih dragih. Še dolgo, ko jih bo že krila črna zemlja, bo slika trajen spomin na nje.

Cene v kronah.

velikost slike v cm	Doprna slika	Dokolenska slika ali pokrajina	Dvojna doprsna slika ali slika jezdeca	Dvojna dokolenska slika ali dve figuri	Skupina 3 doprsnih slik	Večje skupine
13 : 18	11.—	12.—	12.—	12.—	14.—	16.—
18 : 24	12.—	13.—	17.—	18.—	20.—	22.—
26 : 32	14.—	16.—	21.—	20.—	23.—	25.—
30 : 40	16.—	20.—	23.—	24.—	26.—	28.—
42 : 53	20.—	24.—	26.—	26.—	29.—	31.—
50 : 60	24.—	26.—	30.—	34.—	35.—	37.—
55 : 68	28.—	34.—	35.—	55.—	60.—	65.—
64 : 100	—	60.—	60.—	70.—	75.—	80.—
75 : 100	—	74.—	80.—	90.—	95.—	100.—
80 : 120	—	95.—	95.—	120.—	130.—	140.—
84 : 150	—	120.—	120.—	140.—	150.—	160.—
100 : 150	—	135.—	—	170.—	—	190.—
100 : 200	—	170.—	—	200.—	—	240.—
100 : 250	—	225.—	—	250.—	—	350.—

Eno četrtino zneska je vplačati v naprej kot aro, drugo ob izvršitvi.

Jamčim za solidno delo in dobro izvršitev. Ako bi se po kaki fotografiji (ker je mogoče zastarela, obledela ali pokvarjena) ne dala napraviti lepa povečana slika, se vrne fotografija in ves za sliko vplačani znesek. — Da so povečane slike res krasno umetniško dovršeno delo, se lahko vsakdo prepriča v našem uredništvu, ker so nekatere slike vsakomur na ogled. In s tem, da prevzame naše upravništvo jamstvo za solidno in dobro izvršitev, ima vsakdo najboljše zagotovilo za realnost podjetja.

Vsa naročila je nasloviti na „Tedenske Slike“ v Ljubljani.

Vse dopise, reklamacije in denarne pošiljatve naj se naslavlja edino le na „TEDENSKE SLIKE“, LJUBLJANA, Frančiškanska ulica 10./1.

STAVCA

sprejme takoj
Zadružna tiskarna v Krškem.

Naročite se na list „Tedenske Slike“, ki je najbolj zanimiv in najboljši slovenski ilustrovan tednik! Razširjajte ga in pridobivajte mu novih naročnikov!

Le enkrat v življenju!

50.000 spalnih kocev po K 3.50

namenjenih za izvoz na Balkan, ki pa zaradi trajne vojne nevarnosti niso bili odposlani, iz prave brinske himalaja volne, torej izredno toplih in na zimo neobhodno potrebnih, okoli 200 cm dolgi, 130 cm široki, čudovito progasti in v meledesinih, s krasnimi barvastimi portami, se prodajajo le malo časa za polovično izdelovalno ceno po le K 3.50 kos. — Ti zimski spalniki so vredni dvakrat ta denar, in se bodo prodajali le toliko časa, dokler je zaloga, po naslednjih senzacijskih cenah:

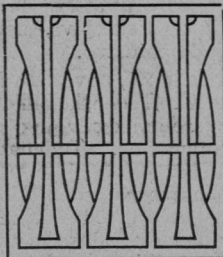
- 1 zimski spalniki koc velja le . . . . . K 3.50
- 3 » spalniki koc veljajo le . . . . . » 10.25
- 6 » spalniki kocov velja le . . . . . » 20.—

Edina prodaja po povzetju pri:

M. SWOBODA, Dunaj III/2, Hiessgasse 13-280.

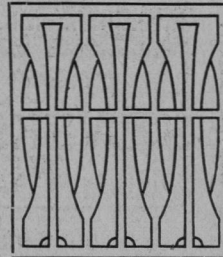
Kdor nam pridobi vsaj tri nove naročnike, dobi list Tedenske Slike en četrt leta brezplačno; kdor nam pridobi pet novih naročnikov, dobi list pol leta, in kdor pridobi deset novih naročnikov, dobi list celo leto brezplačno. Novi naročniki morajo plačati naročnino vsaj za en četrt leta. Najbolje je, od novih naročnikov pobrati naročnino ter nam jo skupno poslati; na dopisnici oz. v pismu pa naj se nam naznanijo natančni naslovi (ime, priimek, poklic, bivališče, zadnja pošta) naročnikov.

ZADRUŽNA TISKARNA, KRŠKO ob Savi

se priporoča slavnemu občinstvu za izvršitev vsakovrstnih tiskovin. Vsled najmodernejših uredbe izvršuje naročila najokusneje, ceno in v najkrajšem času.

Naročila sprejema vodstvo Zadružne tiskarne v Krškem in upravništvo Tedenskih Slik v Ljubljani, Frančiškanska ulica 10. I. ☺

KMETSKA POSOJILNICA

R. Z. Z. N. Z.

obrestuje hranilne vloge po Hranilnih vlog: dvajset milijonov. Popolnoma varno

4 3 0 | 4 0

LJUBLJANSKE OKOLICE

V LJUBLJANI,

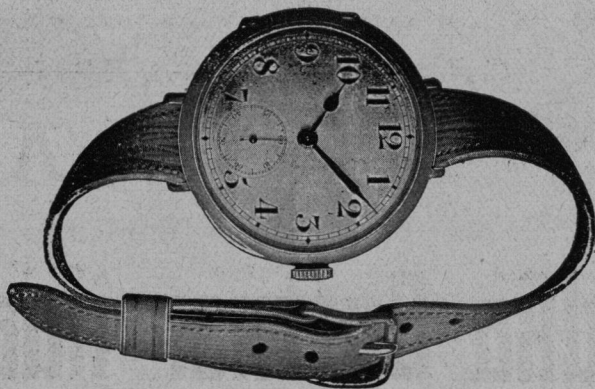
brez vsakršnega odbitka

naložen denar. Rezervni zaklad: nad osemstotisoč.

Pošiljajte vojakom časopise,
s tem jim napravite veliko veselje,

Poročnik Fr. M. vojna pošta 32, ki je že 15. mesec
gori nekje v Galiciji, piše: Tédenske Slike dobivam redno ter
se jih vedno zelo razveselim, ker vidim v njih kos domovine.

! Lepa božična darila !

NOVOST! Zavarovalna mrežica, katera je pripravna na vsako uro za na roko brez vsakega prede-
lovanja, po nizki ceni à K 1.50 kom.

Lepe zelo trpežne
! vojne ure!

Nadalje priporočam novo patrijotično prilogo s koledarjem za leto 1916, katera se pošilja brezplačno in poštne prosto.

Za obilni obisk najvljudneje vabim

Ljubljana **F. ČUDEN,** Prešernova ulica št. 1 Ljubljana

delničar švicarskih tovarn „Union“ ur.

IVAN JAX IN SIN

Ljubljana, Dunajska cesta 17.

priporoča svojo bogato zalogo

šivalnih strojev, koles, pisalnih strojev
in strojev za pletenje (Strickmaschinen)

Brezplačen
pouk v ve-
- zenju -
Tovarna v
Lincu usta-
novlj. 1867.

Zahtevajte
cenik, ki ga
dobite
brezplačno
in poštne
prosto.

100 1 domače pijače

osvežujoče, slastne in žejo gaseče si lahko vsakdo sam napravi z majhnimi stroški. V zalogi so: ananas, jabolčnik, grenadinec, malinovec, muškatin hrusevec, poprovi metovec, pomarančev, prvenec, višnjevec. Neuspeh izključen. Ta domača pijača se lahko pije poleti hladna, pozimi tudi vroča namesto ruma ali žganja. Sestavine z natančnim navodilom stanejo K 4.50 franko po povzetju. Na pet takih porcij dam eno zastoj. Za ekonomije, tvornice, večja gospodarstva, delavnice itd., neprecenljive vrednosti, ker to delavca sveži in ne opijani in njegova delazmožnost nič ne trpi.

Jan. Grolich, Engel-Drogerie Brno 640, Moravsko.

Pridobivajte novih naročnikov!

PETER KOZINA & Ko.

Tovarna čevljev v Trziču
na Gorenjskem

Prodaja svoje lastne izdelke
na debelo in drobno

v Ljubljani, Breg, nasproti sv. Jakoba mostu.

Vojaški čevlji za moštvo in častnike se dobe v vsaki množini.

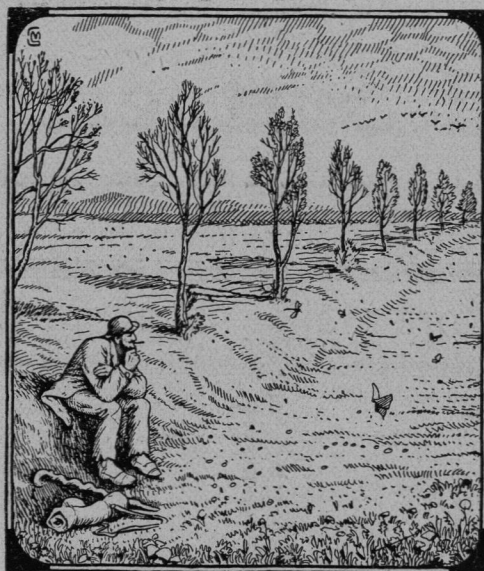
**RADO MURNIK
LOVSKE BAJKE IN
POVESTI**

Knjiga vsebuje:

Na male kavke dan. - Zaljubljeni jerebar. - Draga kljunača. Veselega kljunača žalostni roman. - Paradni lovec Rekordavzar. - Lovec rešitelj. - Opeharjeni ribič. - Povodnji mož ob Ljubljani. - Nedeljska bratovščina. - Brakada brez braka. Duhek, lovski Orfej. - Za mrtvimi ogali.

Dobra, zanimiva knjiga je najboljši prijatelj.

Najlepše darilo za
božič in novo leto.

**MILAN PUGELJ
MIMO CILJEV**

Knjiga vsebuje:

Zanešeni. - Trije meseci. - Helena. - Jerom. - Zaljubljeni kmet. - Labud poje. - Utešenje. Pet kron. - Zemlja sveta. - Opice.

Knjiga vsebuje:

Lovec Klemen. - Lenčica in zmaj. - O hudem kovaču. - Pastirska ljubezen. Katrica in hudič. - V leščevju. - Dve nevesti.

Vse kritike o teh knjigah so jako ugodne.

Vsaka knjiga stane elegantno vezana 2 K 50 h. Razpošilja upravništvo TEDENSKIH SLIK, Ljubljana, Franciškanska ul. 10. l.

Po vsaki fotografiji
napravimo
umetniško dovršene

POVEČANE SLIKE

v vsaki velikosti.

Povečane slike 42×53 cm sta-
nejo samo 20 K.

Naročila sprejema upravništvo
Tedenskih Slik v Ljubljani.

A. & E. Skaberné

Ljubljana, Mestni trg 10
špecialna trgovina pletenin,
trikotažin perila
priporoča svojo veliko zalogo,

kakor:

Športno in vojaško perilo in sicer: no-
gavice, gamaše, dokolenice, snežne kuč-
me, rokavice, žilogrelce, sviterje, pletene
srjace in spodnje hlače iz volne, velblo-
dje dlake in bambaža.

Perilo za dame in gospode iz šifona,
cefirja, in flanele.

Perilo za dečke, deklice in dojenčke.
Gumijevi plašči, nahrbtniki i. t. d.

Na debelo in drobno.

Varujte naše vojake z Kaiserjevimi prsnimi karamelami,

s „3 smrekami“.

ki so se že nad 25 let najbolje obnesle.
Milijoni jih rabijo zoper

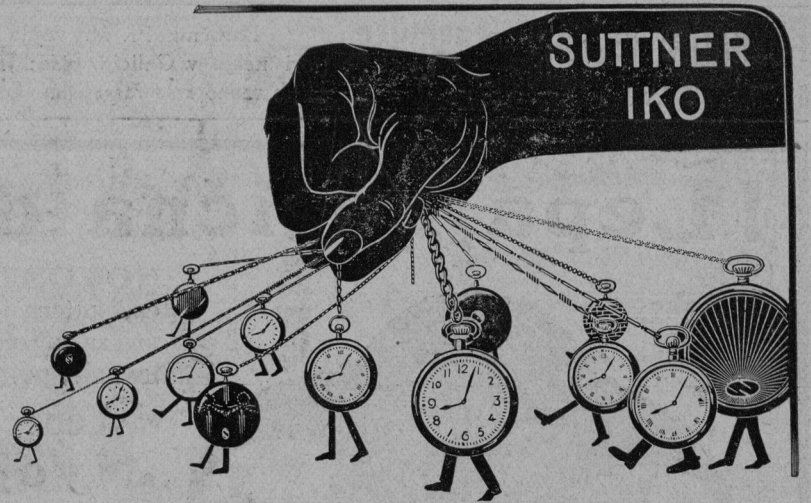
kašelj

kripavost, zasliženje, katare, bolni vrat,
dušljivi kašelj, kakor tudi da se obvarujejo
prehlajenja, torej so zelo dobrodošle vsa-
kemu vojaku.

6100 notarsko poverjenih izpričeval zdravnikov
in privatnikov jamči gotov uspeh. — Tek vzbujajoči
fino okusni bonboni. Zavoj 20 in 40 v, škat-
lja 60 v se dobiva po vseh lekarnah in drožerijah.

Žlahtna jabolka

od 20 kg naprej po 30 do
60 vinarjev kg razpošilja
A. OSET, posestnik, pošta
Guštanj, Koroško. Razpošilja
tudi suhe češplje.

Svetovna tvrdka Suttner ima

samo natančno idoče, zanesljive, trpežne ure, katere staremu dobremu
imenu hiše čast delajo.

Št. 410. Nikelnasta Anker-Roskopf- ura	K 4:10
„ 705. Roskopf-ura, kolesje v kamnih	„ 5:90
„ 719. Srebrna remontoar-ura	„ 7:80
„ 600. Žepna ura z radijem, se po noči sveti	„ 8:40
„ 449. Roskopf-ura, dvojni pokrov	„ 7:20
„ 518. Ploščnata nikelnasta kava- lirska ura	„ 7:50
„ 803. Damska ura, jeklena ali ni- kelnasta	„ 7:90
„ 804. Srebrna damska ura	„ 9:50
„ 1544. Usnjata zapestnica z uro	„ 10:50

Št. 712. Nikelnasta IKO - ura, 15 kamnov	„ 14:—
„ 1450. Bela kovinasta verižica	„ 2:80
„ 865. Bela kovinasta verižica, priprosta	„ 1:—
„ 916. Srebrna verižica, masivna	„ 3:20
„ 422. Nikelnasta športna veri- žica	„ 1:75
„ 979. Srebrni obesek „cesarjeva podoba“	„ 2:—
„ 213. Srebrni prstan z kamnom	„ 1:40
„ 211. Srebrni prstan z kamnom	„ —90
„ 1063. Prstan, zlato na srebro	„ 2:70

Vsaka ura je najnatančneje preizkušena.

Razpošilja se
po povzetju ali če se
denar vnaprej pošlje.

Krasni cenik
zastonj in poštnine prosto.

Neugajajoče
se zamenja!

Lastna tovarna ur v Švici! — Lastna svetovna znamka „IKO“, najboljša preciz. ura.

H. Suttner samo v Ljubljani št. 5.

Nobene podružnice.

Svetovna razpošiljalnica.

Nobene podružnice.

Poravnajte naročnino!

Priporoča se
umetna knjigoveznica
IVAN JAKOPIČ,
LJUBLJANA.

Mazilo za lasé

varstv. znamka Netopir
napravi g. Ana Križaj v Spod-
nji Siški št. 222 pri Ljubljani.
Dobi se v Kolodvorski ul. 200
ali pa v trafikli pri farni cerkvi.
V 3 tednih zrastejo najlepše la-
se. Stekl. po 2 in 3 K. Pošilja se
tudi po pošti. Izborno sredstvo
za rast las.
Za gotovost se jamči.
Zadostuje steklenica.
Spričevala na razpolago.

Zadružna tiskarna v Krškem
-- izvršuje tiskovine lično in cenó. --

Ako naročite in to storite
nenudoma,

1 srečko avstr. rdečega križa
1 srečko ogrskega rdečega križa
1 srečko budimpeštanske bazilike
1 dobitni list 3% zemlj. srečk iz

leta 1880

1 dobitni list 4% ogrsk. hip srečk

iz leta 1884

12 žrebanj vsako leto, glavni dobitek
630.000 kron

dobite igralno pravico do bobitkov
ene turške srečke v znesku
do 4000 frankov popolnoma zastonj!

Pojasnila in igralni načrt pošilja brezplačno:
Srečkovno zastopstvo 3, Ljubljana.

Mesečni obrok za
vseh pet srečk ozir.
dobitnih listov samo
5 kron

Naročnina za list „Tedenske Slike“; za Avstro-Ogersko: 1/4 leta K 3.—, 1/2 leta K 6.—, celo leto K 12.—; za Nemčijo: 1/4 leta K 4.—, 1/2 leta K 8.— celo leto K 16.—; za ostalo inozemstvo: celo leto fr. 20.—. Za Ameriko letno 4 dolarjev.

Uredništvo in upravništvo Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 10, I. nadstropje.